שיהו חולצות ולא מתייבמות לא הספיקו לגמור את הדבר עד שנטרפה השעה א"ל רשב"ג מה נעשה להם לצרות הראשונות מעתה אי אמרת בשלמא עשו היינו דקאמר מה נעשה אלא אי אמרת לא עשו מאי מה נעשה אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לצרה עצמה ומה נעשה הכי קאמר הנך צרות דב"ה לב"ש היכי נעביד להו ליחלצו מימאסי אגרייהו וכי תימא לימאסן [1]דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום ת"ש [6]דא"ר טרפון [3]תאבני מתי תבא צרת הבת לידי ואשאנה אימא ואשיאנה והא תאבני קאמר לאפוקי מדרבי יוחנן בן נורי ת"ש מעשה בבתו של רבן גמליאל שהיתה נשואה לאבא אחיו ומת בלא בנים ויבם רבן גמליאל את צרתה ותסברא רבן גמליאל מתלמידי ב"ש הוא אלא שאני בתו של רבן גמליאל דאילונית הואי היא מדקתני סיפא אחרים אומרים בתו של רבן גמליאל אילונית היתה מכלל דתנא קמא סבר לאו אילונית היתה הכיר בה ולא הכיר בה איכא בינייהו ואיבעית אימא כנס ולבסוף גירש איכא בינייהו איבעית אימא יש תנאי בביאה איכא בינייהו מתיב רב משרשיא [3]מעשה בר' עקיבא שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עשורין אחד כדברי ב"ש ואחד כדברי ב"ה ש"מ עשו ר' עקיבא גמריה אסתפק ליה ולא ידע אי ב"ה באחד בשבט אמור או בט"ו בשבט אמור מתיב מר זוטרא [7]מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה וסיכך על גבי ממטה בשביל קטן ש"מ עשו התם הרואה אומר לאפושי אויר קעביד מתיב מר זוטרא [8]מעשה בשוקת יהוא שהיתה בירושלים והיתה נקובה למקוה וכל טהרות שהיו בירושלים נעשים על גבה ושלחו בית שמאי והרחיבוה שבית שמאי אומרים עד שתיפחת ברובה ותנן [11א]עירוב מקואות בשפופרת הנוד בעובייה ובחללה כשתי אצבעות חוזרות למקומן שמע מינה עשו התם הרואה

דסכן היא עלמה מתחלת וי"ל דלר' יהושע איצטריך היא תועבה ואין בניה תועבין דלא תימא בניה תועבין משום דכתיב בה טומאה כעריות ואפי' לרבנן דרבי יוסי בן כיפר דמוקמי לה (לעיל ד' יא:) אסוטה הא אמרן דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ואפילו למ"ד כין דאיתעקר איתעקר מ"מ איצטריך היא תועבה דלא תימא אמחזיר גרושתו נמי קא ועוד דאיצטריך ליה היא למעוטי דלא תדרוש מלשון תועבה שבניה תועבין וקא"ל דקא"מ לקמן דבעו מר' יהושע בני צרות דב"ה לב"ש מהו למאי נפקא מינה למיפשט ולד מחזיר גרושתו והיכי איכא למיפשט מינה דלמא ולד מחזיר גרושתו יש לפסול מטעם טומאה דכתיב בה או משום תועבה ואי נמי בני יבמה לשוק פסולים יש להכשיר בני מחזיר גרושתו דהיא תועבה ואין בניה תועבין איכא למימר דאתא למידק דביבמה לשוק בניה תועבין וי"ל דאיהו לא מסקי אדעתייהו הכך דרשות ולא בעו אלא אי אמרינן ק"ו גבי יבמה לשוק או לא: **ונהג** בו שני עשורין. בירושלמי מפרש דהפרש מעשר שני ופדאו וחלק המעשר לעניים והמעות אכל בירושלים:

גמריה איסתפק ליה. הוה מלי למימר וליטעמיך היכי עביד כחומרי דמר וכחומרי דמר והכתיב (קהלת ג) הכסיל בחשך הולך דהכי פריך עלה בפ"ק דעירובין (דף ז.) ובפ"ק דר"ה (דף יד:):

וסיכך על גבי מטה ש"מ עשו. מכאן משמע דמ"ד לא עשו אפי' היכא דב"ש לחומרא היו עושים כב"ה לקולא:

עירוב מקואות בשפופרת הנוד בו'. ות"ת והא תנן במס' טהרות (פ"ח מ"ט) ומייתי לה בריש פ"ב דגיטין (דף טז. ושם) הנלוק והקטפרס ומשקה טופח אינן חיבור לא לטומאה ולא לטהרה אבל טופח להטפיח חיבור ואמר ר"ת דנקב בעינן כשפופרת הנוד אבל במיס הבאים תוך הנקב סגי בטופח להטפיח ואין נראה לר"י דתנן במס' מקואות בפ' שני (מ"ט) כותל שבין ב' מקואות שנסדק לשתי מצטרף לערב אין מצטרף עד שיהא במקוס אחד כשפופרת הנוד רבי יהודה אומר חילוף הדברים נפרצו זה לתוך זה על רוס בקליפת השוס על רוחבו כשפופרת הנוד משמע דלמעלה כשאין דבר מפסיק ביניהן שיהא נף על רומו בקליפת השוס וברוחב שפופרת ולא סגי בטופח להטפיח ובנקובה זו לזו ומפסיק הכותל משמע דביניהן מיס כשפופרת ועוד דאם אין במיס הבאים דרך הנקב אלא טופח להטפיח אין כאן נקב רוחב מיס כשפופרת שאין הנקב מרובע אלא עגול כדקאמרינן כשתי אצבעות חוזרות למקומן אלא ודאי נקב מלא בעינן וכשנפין למעלה סגי בקליפת השוס ברוחב שפופרת ונראה לר"י דהיא דנלוק וקטפרס לא לענין חיבור מקואות איירי אלא לענין השקה דאם יש כאן מיס טמאים ומשיקין בנהר ומחברן ע"י נלוק וקטפרס ומשקה טופח אין חיבור אבל בטופח להטפיח הוי חיבור והשתא הוי לטהרה דומיא דלטומאה ובהדיא מיתנייא לענין השקה במס' טהרות בסוף פרק שמיני ובריש פרק שני דגיטין (דף טז. ושם) מסיק עלה דלמא לענין מקואות ורבי יהודה היא מכלל דעד השתא לא הוי מוקי לה לענין מקואות והשתא נמי דמוקי לה לענין מקואות מוקי לה דוקא כר' יהודה אבל לרבנן לא הוי חיבור בטופח להטפיח ולר' יהודה נמי טופח להטפיח לא הוי חיבור אלא משום גוד אחית דהא היו רגליו נוגעות במיס דאיירי בה רבי יהודה אבל היכא דלא שייך גוד אחית כמו בקרקע שוה לא הוי טופח להטפיח חיבור אלא בעי מיס לפיס בקליפת השוס וכן משמע דנפרצו זה לתוך זה על רוס בקליפת השוס אתי כרבי יהודה דהוזכר שם בריש"א ומה שקשה על זה בכל שאר הדבור פרשנו פרק שני דגיטין ואין להאריך כאן:

אמר

מסורת הש"ס

א) [מוספתא פ"ח], ב) גי' רש"ל תאב אני [וכ"ה בתוספתא], ג) עיקוין ז. ר"ה יד., ד) סוכה כח., ה) מקואות פ"ד מ"ה ע"ש, ו) מגיגה כא: מקואות פ"ו מ"ז, ז) [לעיל ב:], ח) בס"א: מי המעין והשוקת,

תורה אור השלם

1. דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם:
משלי ג יז

מוסף רש"י

שליקט אתרוג. פירות אילן אתרוג (ר"ה יד.) כל האילן קרוי אתרוג (ערובין ז.). ונהג בו ב' עשורין. מעשר שני כשנה שניה ומעשר עני כשנה שלישית, שהיתה שניה נכנסת לשלישית (ר"ה שם) שניה יוצאה ושלישית נכנסת הוא, שנה שניה לשמיטה מעשר ראשון ושני, והשלישית מעשר ראשון ומעשר עני (ערובין שם). אחד כדברי ב"ש. דאמרי בחד בשבט ראש השנה לאילן וכבר נכנסת שלישית (שם) שאמרו בתחלה שנה וכבר נכנסת שלישית משחשיכה (ר"ה שם). ואחד כדברי ב"ה. האומרים לא בתחלה שנה עד חמשה עשר בו (שם) דאמרי עד חמשה עשר בו לא הוי ראש השנה ועדיין שניה היא (ערובין שם). עירובו מקואות. מקוה חסר בלא מקוה שלם והלימוד ביניהן המחבלן (חגיגה כא:). כשפופרת הנוד. אם יש בראשו כשפופרת הנוד, בקנה שנותנין בפי הנוד של עור (שם). כשתי אצבעות חוזרות למקומן. שאדם יכול לנגנג בתוך חללו ג' אצבעות לכל צד הוי עילוד (שם).

עין משפט נר מצוה

נט א מיי' פ"ח מהל' מקואות הלכה ו סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' רא סעיף מ וסעיף נב:

תוספות ישנים

ת"ש ר' טרפון אומר תאבני מתי תבא צרת הבת לידי ואשאנה אלמא עשו ב"ש כדבריהם. ומשני ואשיאנה לאחרים כב"ה. והא תאבני קאמר [ופ"ה] ואין זה חדוש לעשות כב"ה דפשיטא דהלכה כב"ה בכל מקום. ולא נהירא דמאי פריך הלא אשמעינן חדוש להורות דלא כב"ש שהרי ר' טרפון מתלמידי ב"ש הוא. לכך נראה דגרסינן אפכא ת"ש תאבני מתי תבא צרת הבת לידי ואשאנה אלמא לא עשו וכו' ומשני אימא ואשאנה כב"ש [ופריך]. והא תאבני קאמר ואין זה חדוש לעשות כמו רבו ומשני לאפוקי מדר' יוחנן וכו': ונהג בו שני עשורין וא"ת והא אמרינן (קדושין נח.), המרבה במעשרות מעשרותיו מקולקלים משו' שהמעשר הוא טבל והכא נמי איכא טבל בגויהן. וי"ל דמפרש על תנאי ותומר אם זה מעשר עני הרי הוא לעניים ואם זה מעשר שני הרי הן מחוללין על מעות הללו והמעות יביאם לירושלים ויקנה מהן ברכי סעודה וכן יעשה משני העשורין (ח):

ח) אינו מוכן דבעוסה כסדר הזה בחד מעשר שני וכ"מ בתוס' מאן דאם היוחנ' ואולי דט"ס נפל בכאן וי"ל וכן יעשה בכל שני עשורין ועדיין צ"ע.

תום' חד מקמאי

תנן התם במסכת מקואות פ"ד השוקת שבסלע אין ממלאין בה ואין מקדשים בה ואין מזין הימנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה היתה כלי וחברתה בסיד ממלאין בה ומקדשין בה ומזין הימנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקו' נקובה מלמטה או מן הצד אם אינה יכולה לקבל המים כל שהוא כשרה כמה יהא בנקב כשפופרת [הנוד]. תני אר"י בן בתירא מעשה בשוקת יהוא שהיתה בירושלי' כתבתי משנה זו מפני שהיא בקצת פירושי ר"ש ז"ל על לא נכון: